

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การดูแลผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิงในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการดูแลผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิงโดยครอบครัว 2) เพื่อศึกษาการดูแลผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิงโดยชุมชนท้องถิ่น 3) เพื่อศึกษาแนวทางที่เหมาะสมต่อการดูแลผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิงในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในการศึกษครั้งนี้ เลือกใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

พื้นที่ศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาให้เห็นถึงประสบการณ์การดูแลผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง บทบาท ปัญหาและความต้องการ ทุนสังคมภายในชุมชน และรูปแบบการดูแลผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิงที่เหมาะสมเป็นไปได้ จำเป็นต้องศึกษาในระดับครอบครัวของผู้ดูแล ชุมชนท้องถิ่นที่ผู้ดูแลและผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิงอาศัยอยู่ และหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิง การศึกษาวิจัยนี้ใช้พื้นที่เป้าหมายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมุ่งเป้าไปที่ครอบครัวที่มีผู้ดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิง ในอำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด ใช้การจำแนกผู้สูงอายุตามกลุ่มศักยภาพ ตามความสามารถในการประกอบกิจวัตรประจำวัน (Activities of Daily Living: ADL) จากข้อมูลการคัดกรองผู้สูงอายุ อำเภอศรีสมเด็จ ปี 2558 ให้ครอบคลุมใน 8 ตำบล ได้แก่ ตำบลศรีสมเด็จ ตำบลโพธิ์สัย ตำบลสวนจิก ตำบลหนองแวงควง ตำบลบ้านบาก ตำบลเมืองเปลือย ตำบลโพธิ์ทอง ตำบลหนองใหญ่ (รายละเอียดในตารางที่ 3.1)

กลุ่มประชากรเป้าหมาย

กลุ่มประชากรเป้าหมายในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้ที่มีประสบการณ์หรือเกี่ยวข้องโดยตรงกับประเด็นและวัตถุประสงค์ของการวิจัย และเลือกใช้วิธี Snowball Sampling จากบุคคลที่กล่าวถึง ซึ่งมีเกณฑ์การคัดเลือก (Inclusion Criteria) กลุ่มเป้าหมาย มีดังต่อไปนี้

กลุ่มผู้ดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิง

1. เป็นผู้ทำหน้าที่ดูแลหลักในด้านการทำกิจกรรมขั้นพื้นฐานการดูแลตนเองของผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิงในปัจจุบัน ซึ่งหมายถึง ผู้ดูแลผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่มีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมขั้นพื้นฐานในการดูแลตนเอง ซึ่งประเมินจากแบบประเมินคัดกรองความสามารถในการประกอบกิจวัตรประจำวัน (Activities of Daily Living: ADL) ในกลุ่มที่ 2 (5 – 11 คะแนน) จำนวน 83 คน และกลุ่มที่ 3 (น้อยกว่า 4 คะแนน) จำนวน 52 คน รวม 135 ครอบครัว ซึ่งอาจเป็นคนในครอบครัวหรือเป็นผู้ว่าจ้าง

2. มีความหลากหลายทางด้านลักษณะประชากรของผู้ดูแล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ความสัมพันธ์กับผู้สูงอายุ อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจ
3. ผู้ดูแลสามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้
4. สนใจเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครให้ข้อมูล
5. จำนวนกลุ่มเป้าหมาย 135 ครอบครัว

กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายในชุมชน

1. กลุ่มผู้นำชุมชน เช่น กำนัน สารวัตรกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กรรมการชุมชน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกเทศบาล
2. กลุ่มอาสาสมัครในชุมชน ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุข อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ กลุ่มอาสาสมัครสร้างเสริมและดูแลผู้สูงอายุในชุมชน (Care Giver) และอาสาสมัครอื่น ๆ
3. กลุ่มองค์กรและสถาบันในชุมชน ได้แก่ กลุ่มสวัสดิการชุมชน กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ กลุ่มผู้สูงอายุ เจ้าอาวาสและพระสงฆ์ในวัด ผู้อำนวยการและครูในโรงเรียน และองค์กรสถาบันอื่น ๆ ในชุมชน

กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายนอกชุมชน

1. กลุ่มเครือข่ายทางสังคม ได้แก่ ชมรมผู้สูงอายุ กลุ่มสวัสดิการชุมชนตำบล กลุ่ม อสม. กลุ่มอาสาสมัครสร้างเสริมและดูแลผู้สูงอายุในชุมชน (Care Giver) เป็นต้น
2. กลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จากองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และเทศบาล
3. กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ ได้แก่ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลสุขภาพตำบล ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอำเภอ (สสอ.) ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำบลและกลุ่มการคัดกรอง ADL

ลำดับ	ตำบล	ผู้สูงอายุ ทั้งหมด (คน)	ผู้สูงอายุ คัดกรอง (คน)	กลุ่มที่ 1 (คน)	กลุ่มที่ 2 (คน)	(1) เก็บข้อมูล (คน)	กลุ่มที่ 3 (คน)	(2) เก็บข้อมูล (คน)	(1) + (2) รวมเก็บข้อมูล (คน)
1	ศรีสมเด็จ	959	913	892	13	9	8	3	12
2	โพธิ์ชัย	646	559	536	21	12	2	2	14
3	สวนจิก	786	736	711	11	3	14	7	6
4	หนองวางควง	716	599	588	9	3	2	2	6
5	บ้านบาก	423	386	372	5	4	9	2	6
6	เมืองเปือย	480	462	453	4	3	5	2	5
7	โพธิ์ทอง	431	392	371	15	5	6	4	9
8	หนองใหญ่	589	427	375	5	3	6	3	6
รวม		5,030	4,474	4,298	83	42	52	26	68

ที่มา: จากข้อมูลการคัดกรองผู้สูงอายุตามกลุ่มศักยภาพ ตามความสามารถในการประกอบกิจวัตรประจำวัน (Activities of Daily Living: ADL) จากโรงพยาบาลศรีสมเด็จ อำเภอสรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด ปี พ.ศ.2558

เครื่องมือการวิจัย

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การวิจัย การดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การศึกษาครั้งนี้ ทีมวิจัยเลือกใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งทีมวิจัยได้นำเครื่องมือ แบบสอบถามรายครัวเรือน (Household of Server) ชุดคำถามการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ข้อที่ 1 ข้อที่ 2 และข้อที่ 3 แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) แนวทางการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ต่าง ๆ และการประชุมเชิงปฏิบัติการ ด้วยการกำหนดกรอบประเด็นให้ครอบคลุมขอบเขตของเนื้อหาการศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย ความคิด ความเชื่อ ประสบการณ์ วิธีการดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิง บทบาท หน้าที่ ปัญหา ความต้องการ รวมถึง ที่เป็นความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันของผู้ดูแลกับผู้ถูกดูแลกับคนที่เป็นทุนทางสังคมในชุมชน และนอกชุมชน และการกำหนดรูปแบบการดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิงในชุมชนที่เหมาะสมเป็นไปได้ ในบริบทของชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีรายละเอียดขั้นตอน ดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทีมวิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ มีรายละเอียด ดังนี้

1. การศึกษาเอกสาร (Documentary Research) โดยทีมวิจัยศึกษาค้นคว้า และรวบรวมรายงานการศึกษาวิจัย วิทยานิพนธ์ เอกสาร บทความ วารสาร หนังสือ บทสัมภาษณ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่มีเนื้อหาหรือมีแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่วิจัย เพื่อจัดทำฐานข้อมูล (Data Based) ของการวิจัย โดยศึกษาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ห้องสมุด เช่น หน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัย องค์กรพัฒนาเอกชน เพื่อมาวิเคราะห์ให้เห็นที่มา และความสำคัญของการดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิง

2. การศึกษาภาคสนาม (Field Research) เป็นการเก็บข้อมูลภาคสนามในพื้นที่ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยทีมวิจัยจะร่วมเดินทางเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยตนเอง และเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของคนในชุมชน เพื่อให้เห็นข้อมูลที่เป็นจริง โดยทีมวิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ประกอบด้วย

2.1 การใช้แบบสำรวจรายครัวเรือน (Household of Survey) เป็นการเก็บข้อมูลเพื่อสำรวจข้อมูลสถานะของครอบครัวผู้ดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิง จำนวน 68 ครอบครัว ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป เช่น เพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ด้านเศรษฐกิจ เช่น รายได้ ภาระการดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิง การอพยพแรงงาน ด้านสังคมวัฒนธรรม เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม การได้รับการช่วยเหลือ ด้านการดูแล ความต้องการในการดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิงในครอบครัว เพื่อใช้ในการเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์และแนวทางในการดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิงที่เหมาะสม

2.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) โดยทีมวิจัยใช้แนวทางสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิง โดยสัมภาษณ์เชิงลึกตัวแทนกลุ่มผู้ดูแลผู้สูงอายุ

ในภาวะพึ่งพิงในกลุ่มต่าง ๆ เพื่อให้เข้าถึงข้อมูลที่หลากหลาย ได้แก่ กลุ่มติดบ้านที่สามารถช่วยเหลือตนเองได้บ้าง เช่น กลุ่มผู้สูงอายุภาวะพึ่งพิงอยู่คนเดียว กลุ่มสามีหรือภรรยาเสียชีวิต กลุ่มที่อยู่เป็นคู่ สามีภรรยา กลุ่มอายุมากกว่า 80 ปีขึ้นไป กลุ่มพิการ กลุ่มติดเตียงที่ต้องการการพึ่งพาทั้งหมด เป็นต้น และตัวแทนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชน ได้แก่ กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มอาสาสมัคร กลุ่มองค์กรและสถาบัน ภายในชุมชน และตัวแทนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนอกชุมชน ได้แก่ กลุ่มเครือข่ายทางสังคม กลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ โดยเน้นการสัมภาษณ์เป็นการสนทนาแบบไม่เป็นทางการ (Non - Structural Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลและประเด็นที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับประสบการณ์ บทบาท หน้าที่ ปัญหา ความต้องการ ความสัมพันธ์ ลักษณะชีวะสังคมของคนในชุมชนและภายนอก ในแต่ละองค์ประกอบ เพื่อนำมาวิเคราะห์ให้เห็นความคิดหรือเหตุผลของแต่ละกลุ่ม เพื่อหารูปแบบ การดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิงที่เหมาะสมเป็นไปได้ในชุมชน

2.3 การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) หรือการมีส่วนร่วมทางสังคม เพื่อให้มีโอกาสในการได้ข้อมูลมากขึ้น โดยทีมวิจัยจะเข้าร่วมเหตุการณ์ที่สำคัญ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน ทั้งที่อยู่ในระดับครอบครัว ชุมชน ตำบล อำเภอ เช่น การเข้าร่วมสังเกตการณ์การดูแลผู้สูงอายุ พิธีกรรม ความเชื่อ ทั้งในที่บ้านและที่โรงพยาบาล และกิจกรรมทางสังคมของหน่วยงานต่าง ๆ

2.4 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ทีมวิจัยจะใช้การสนทนากลุ่ม ในแต่ละกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิง โดยเชิญแต่ละกลุ่มมาประชุม ร่วมกัน เพื่อให้ร่วมกันหาข้อสรุปให้ได้ข้อมูลเชิงลึกในแต่ละประเด็นที่เกี่ยวข้อง ในการวิจัยนี้ แบ่งการสนทนากลุ่มออกเป็นกลุ่ม ประกอบด้วย

2.4.1 กลุ่มตัวแทนผู้ดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิง โดยเชิญตัวแทนที่สมัครใจ มาร่วมกันค้นหาและหาข้อสรุป รูปแบบ ประสบการณ์ บทบาท ปัญหา ความต้องการการดูแล ผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิง เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก และค้นหารูปแบบต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย บทบาท ของชีวะสังคมของคนในชุมชนและหน่วยงานภายนอกชุมชนที่เกี่ยวข้อง และร่วมกันค้นหารูปแบบ การดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิงในชุมชน โดยทีมวิจัยใช้แบบบันทึกสนทนากลุ่มและอุปกรณ์ บันทึกเสียงและการถ่ายภาพ สำหรับบันทึกข้อมูลการสนทนาแต่ละครั้ง เพื่อป้องกันการลืม และการรวบรวมข้อมูล

2.4.2 กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายในชุมชน โดยทีมวิจัยจะเชิญตัวแทน จากกลุ่มผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน สารวัตรกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กรรมการชุมชน สมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกเทศบาล กลุ่มอาสาสมัคร ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุข อาสาสมัคร ดูแลผู้สูงอายุ กลุ่มองค์กรและสถาบันในชุมชน ได้แก่ กลุ่มสวัสดิการชุมชน กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ กลุ่มผู้สูงอายุ เจ้าอาวาสและพระสงฆ์ในวัด ผู้อำนวยการและครูในโรงเรียน เป็นต้น เพื่อมาร่วมกัน ค้นหาและหาข้อสรุป โดยวิเคราะห์ วิพากษ์รูปแบบการหนุนเสริม บทบาท หน้าที่ ปัญหา ความต้องการการดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิงในชุมชน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย บทบาทของชีวะสังคมของคนในชุมชนและหน่วยงานภายนอกชุมชนที่เกี่ยวข้อง และร่วมกันค้นหารูปแบบการดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิงที่เหมาะสมและเป็นไปได้ในชุมชน โดย

ทีมวิจัยใช้แบบบันทึกสนทนากลุ่มและอุปกรณ์บันทึกเสียงและการถ่ายภาพสำหรับบันทึกข้อมูล การสนทนาแต่ละครั้ง เพื่อป้องกันการลืมและการรวบรวมข้อมูล

2.4.3 กลุ่มมีส่วนเกี่ยวข้องภายนอกชุมชน โดยทีมวิจัยจะเชิญตัวแทน จากกลุ่มเครือข่ายทางสังคม ได้แก่ ชมรมผู้สูงอายุ กลุ่มสวัสดิการชุมชนตำบล กลุ่ม อสม. กลุ่มอาสาสมัครสร้างเสริมและดูแลผู้สูงอายุในชุมชน (Care Giver) กลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่จากองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาล และกลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ ได้แก่ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่โรงพยาบาล สุขภาพตำบล ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอำเภอ (สสอ.) ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่พัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เพื่อมารับทราบและเติมเต็มข้อมูล โดยวิเคราะห์ วิพากษ์ กฎหมาย นโยบายต่อการหนุนเสริม บทบาท หน้าที่ ปัญหา ความต้องการการดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิง ในชุมชน และร่วมกันวิเคราะห์บทบาทของชีวะสังคมของคนในชุมชนและหน่วยงานภายนอกชุมชน ที่เกี่ยวข้อง และร่วมกันค้นหารูปแบบการดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิงในชุมชน โดยทีมวิจัย ใช้แบบบันทึกสนทนากลุ่มและอุปกรณ์บันทึกเสียงและการถ่ายภาพ สำหรับบันทึกข้อมูลการสนทนา แต่ละครั้ง เพื่อป้องกันการลืมและการรวบรวมข้อมูล

2.5 จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Work Shop) โดยทีมวิจัยจะเชิญตัวแทน กลุ่มเป้าหมายจาก ข้อ 2.4.1 – 2.4.3 ในแต่ละตำบล เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้เติมเต็มข้อมูล วิพากษ์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นต่อการดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิงในชุมชน และร่วมกันเสนอรูปแบบการดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิงในชุมชนที่เหมาะสมเป็นไปได้จริง โดยทีมวิจัย ใช้แบบบันทึกการประชุมและอุปกรณ์บันทึกเสียงและการถ่ายภาพ สำหรับบันทึกข้อมูลการสนทนา แต่ละครั้ง เพื่อป้องกันการลืมและการรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกตามลักษณะของเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล ทีมวิจัย ได้ออกแบบสำรวจรายครัวเรือน (Household of Server) (ภาคผนวก) และชุดคำถาม ตามวัตถุประสงค์ เพื่อให้ได้ข้อมูล สามารถตอบตามวัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้ โดยแบ่งชุดคำถาม การวิจัยตามวัตถุประสงค์ มีรายละเอียด ดังนี้

ชุดคำถามการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการดูแลผู้สูงอายุที่อยู่ใน ภาวะพึ่งพิงโดยครอบครัว

1. ความคิด ความเชื่อ มุมมองเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิงเป็นอย่างไร
2. ความเป็นมา และสาเหตุของผู้สูงอายุที่เกิดการดูแลในภาวะพึ่งพิงเป็นอย่างไร
3. ความต้องการ และกิจกรรมการดูแลประจำวันเป็นอย่างไร
4. การใช้บริการการดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิงเป็นอย่างไร
5. เหตุผลของการเป็นผู้ดูแลหลักคืออะไร ประสบการณ์
6. กิจกรรมหรือวิธีการดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิงเป็นอย่างไร
7. บทบาทและหน้าที่ของผู้ดูแลหลักและพลวัตรคนในครอบครัว (Family Dynamic)

ต่อการดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิงเป็นอย่างไร

8. ปัญหาหรืออุปสรรคในการดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิงเป็นอย่างไร

9. ภาระค่าใช้จ่าย ปัญหา และผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการจัดการปัญหาของผู้ดูแลหลักและคนในครอบครัวที่ดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิงที่ผ่านมาเป็นอย่างไร

10. ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวมีผลต่อการดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิงอย่างไร

11. ผลลัพธ์ที่ได้จากการเป็นผู้ดูแลหลักและคนในครอบครัวมีอะไรบ้าง

ชุดคำถามการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาการดูแลผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิงโดยชุมชนท้องถิ่น

1. วัฒนธรรม ความเชื่อ และวิถีปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิงในชุมชนเป็นอย่างไร

2. ทูทางสังคม วัฒนธรรมอะไรบ้างที่มีความสัมพันธ์กับการดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิง และสัมพันธ์กันอย่างไร

3. มุมมองของคนในชุมชนต่อการดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิงเป็นอย่างไร

4. ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน ระหว่าง ผู้ดูแลหลักกับผู้ที่มิบทบาทและตำแหน่งทางสังคม มีผลต่อการดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิงหรือไม่ อย่างไร

5. บทบาทและตำแหน่งทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิงเกิดขึ้นได้อย่างไร และผลการดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิงเป็นอย่างไร

6. ภาระและบทบาทขององค์กรทางสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิงในชุมชนที่ผ่านมาเป็นอย่างไร

7. การบริการที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิงที่จัดทำขึ้นเป็นอย่างไร

8. ปัญหา ข้อจำกัด และความต้องการการดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิงของคนในชุมชน และองค์กรทางสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาครัฐเป็นอย่างไร

ชุดคำถามการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางที่เหมาะสมต่อการดูแลผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง

1. รูปแบบ หรือการดำเนินงานด้านการดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิงโดยชุมชนท้องถิ่นในอดีตและปัจจุบันเป็นอย่างไร

2. รูปแบบ หรือแนวทางการดูแลผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิงโดยชุมชนท้องถิ่นที่เหมาะสมเป็นไปได้จริงตามบริบทควรเป็นอย่างไร

การตรวจสอบข้อมูล

เบื้องต้นหลังจากทีมวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละเครื่องมือวิจัย เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม การประชุมเชิงปฏิบัติการเสร็จ ทีมวิจัยจะสรุปบทบทวนประเด็นให้กลุ่มเป้าหมายช่วยตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในแต่ละครั้ง เพื่อให้มีความถูกต้องแม่นยำ ร่วมกับกลุ่มเป้าหมายในแต่ละกลุ่ม ส่วนข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ทีมวิจัยใช้การตรวจสอบช่วงการเสวนากลุ่ม และการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลด้วยวิธีการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) ในกระบวนการวิจัยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลด้านวิธีการ (Methods Triangulation) โดยการรวบรวมข้อมูลที่ใช้หลากหลายวิธีประกอบกัน ทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม การสนทนากลุ่ม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาเอกสาร การถ่ายภาพ การบันทึกเสียง โดยใช้ข้อมูลจากทุกแหล่งข้อมูลที่ได้จากกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ทีมวิจัยใช้การจัดระเบียบข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล จากเครื่องมือการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม การสนทนากลุ่ม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาเอกสาร การถ่ายภาพ การบันทึกเสียง โดยใช้ข้อมูลจากทุกแหล่งข้อมูลที่ได้จากกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม การใช้กรณีศึกษาที่ได้จากการตรวจสอบข้อมูลแล้ว จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ผ่านการเรียบเรียง จัดหมวดหมู่ และการสังเคราะห์ ทั้งนี้ ทีมวิจัยได้นำข้อมูลมาเชื่อมโยงสู่กรอบแนวคิด ทฤษฎีหลักการทางวิชาการ และข้อมูลที่ได้จากภาคสนาม เพื่อนำเสนอสู่การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในแต่ละประเด็นอย่างเป็นระบบร่วมกับกลุ่มเป้าหมาย